

XIV. 1

Személyi fondok töredékeinek levéltári gyűjteménye 1800–2005

f) Grisza Ágoston 48-as honvédtiszt és családjának iratai (1800–) 1843–1922 (1970)

Grisza Ágoston (Bazin [Pozsony m.], 1818–Bp., 1884) ügyvéd, a m. kir. miniszterelnökség sajtóosztályának tagja. Apja Grisza János ág. ev. lelkész volt. Iskoláit Komáromban és Pozsonyban végezte. 18 évesen belépett a hadseregbe, ahol hat évig szolgált és a bécsújhelyi katonai akadémiában is tanított. A hadseregből történt kilépése után befejezte egyetemi jogi tanulmányait és ügyvédi vizsgát tett; másfél évet mint gyakornok a bécsi kancellárián volt, később tolnai Festetich Antal titkára lett. 1848 májusában a Honvédelmi Minisztériumban szolgált, majd belépett a honvédségbe, hol csakhamar tiszti rangot nyert, részt vett Buda ostromában és mint honvédszázados a Komárom környékén vívott csatákban. A szabadságharc után emigrált, előbb Londonba, később Észak-Amerikába, ahol öt évet töltött el, és végül 1854-ben Párizsban telepedett meg. Itt főképp fordításokkal foglalkozott. 1866-ban a porosz–magyar légió őrnagya volt Klapka tábornok vezérlete alatt, és az első csapatot ő vezette be Trencsén megyébe. Az 1871. évi párizsi kommün után visszatért Magyarországra. Budapesten ügyvédi irodát nyitott, 1873-ban Schwartz báró meghívására Bécsbe ment, és elvállalta a viláckiállítás fordító osztályának főnökségét. 1875 novemberében a m. kir. miniszterelnökség sajtóosztályában a külföldi lapok előadójává nevezték ki. Lánya, Etelka, Hindy Árpádné, fia, László pedig Londonban élt. A család lezármazottjai közül Grisza Lajos unoka Pencen élt, és a hagyaték tőle került 1981-ben Jakus Lajoshoz, a Penci Múzeum igazgatójához, majd Belezna Lászlóhoz, aki átadta levéltári megőrzésre.

Irodalom: Szinnyei József: Magyar írók élete és munkái.
Jakus Lajos: Szabadságharcunk egyik hadi zászlaja. Honismeret, 1980/1.
Jakus Lajos: Az 1848–49-es szabadságharc két sorsüldözöttjének élete. Vác, 2004.

Terjedelem: 0,02 fm (175 lap), 1 doboz, 1 raktári egység
Raktári hely: VVL, ... sz. raktár, polc

Rakt. egys. sorszáma	Megnevezés	Év(kör)	Lapok száma	Megjegyzés
1. doboz	A Grisza családra vonatkozó feljegyzések, életrajzi adatok	[1800–1922]	1–30	
	Grisza Ágost személyi iratai – Geréb Rudolf ügyvéd igazolása Grisza Ágost jogi gyakorlati idejéről	1843. febr. 17.	31–32	
	Grisza Ágost naplója a) eredeti gót betűs, német nyelvű változat b) latin betűs német nyelvű átirat	1848. szeptember 6–október 15.	33–70	1960–70-es években golyóstollal írt
	Türr István levelei Grisza Ágosthoz	1862–1878, k. n.	71–81	
	Ismeretlen személy levele Grisza Ágosthoz	Ems, 1873. aug. 11.	82	
	Családtagok levelezése	1868–1887, k. n.	83–113	
	Grisza Lajos kórházi feljegyzései	1922 (?)	114–118	

<i>Rakt. egys. sorszáma</i>	<i>Megnevezés</i>	<i>Év(kör)</i>	<i>Lapok száma</i>	<i>Megjegyzés</i>
	Grisza Lajos receptjei	1922	119–129	közte: pepszin por
	Grisza Ágostonné névjegye	k. n.	130	
1. doboz (folyt.)	Arresto processo e condanna del colonnello Türr. Milano, 1860. c. mű	1860	131–162	Türr István ezredes elleni elfogatópa- rancs, tárgya- lás és ítélet
	Gerengay Pál: Penc krónikája. Penc, 1970. (Verses krónika kézírata)	1970	163–175	

Vác, 2011. november 30.

Készítette:

Dr. Horváth Ferenc
igazgató